NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM	CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Số: 128 /BC-NHNN	*Hà Nội, ngày 23 tháng 11 năm 2011*

BÁO CÁO
GIẢI TRÌNH CHẤT VẤN CỦA ĐẠI BIỂU QUỐC HỘI
Tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội Khoá XIII

Kính gửi: Các vị Đại biểu Quốc hội

Tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội Khoá XIII, Thống đốc Ngân hàng Nhà nước nhận được **11** chất vấn của **6** Đại biểu Quốc hội do Văn phòng Quốc hội chuyển đến cho Thống đốc Ngân hàng Nhà nước trả lời. Các ý kiến chất vấn tập trung vào 3 vấn đề: (1) Giải pháp tái cơ cấu và bảo đảm an toàn hệ thống ngân hàng; (2) Công tác quản lý, kiểm tra, thanh tra các ngân hàng và biện pháp xử lý các tổ chức tín dụng, cán bộ, nhân viên ngân hàng vi phạm; (3) Giải pháp bảo đảm vốn cho sản xuất kinh doanh tiếp tục phát triển với mức lãi suất hợp lý. Ngân hàng Nhà nước đã có văn bản giải trình gửi đến các Đại biểu chất vấn và Đoàn Đại biểu Quốc hội có Đại biểu chất vấn.

Thực hiện sự phân công của Thủ tướng Chính phủ, Thống đốc Ngân hàng Nhà nước xin giải trình và báo cáo trước Quốc hội về 3 vấn đề được Đại biểu Quốc hội và cử tri cả nước quan tâm nêu trên.

1. Về giải pháp tái cơ cấu và bảo đảm an toàn hệ thống ngân hàng:

Quán triệt chủ trương, quan điểm của Đảng và Chính phủ, Ngân hàng Nhà nước coi việc cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng là nhiệm vụ trọng tâm, cấp bách trong những năm tới nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển hệ thống các tổ chức tín dụng an toàn, hiệu quả, từ đó góp phần ổn định kinh tế vĩ mô, phát triển kinh tế nhanh, bền vững gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng và cơ cấu lại nền kinh tế theo hướng nâng cao chất lượng, hiệu quả, khả năng cạnh tranh.

Mục tiêu của quá trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng là nhằm: (i) tạo ra một hệ thống ngân hàng lành mạnh, hiệu quả, hoạt động ngày càng phù hợp hơn với các chuẩn mực và thông lệ quốc tế, có sức sống và khả năng cạnh tranh tốt trong môi trường kinh tế trong nước và quốc tế đầy biến động; (ii) người dân được tiếp cận sâu, rộng với mọi loại hình dịch vụ ngân hàng với chất lượng ngày càng cao; (iii) tạo ra một hệ thống ngân hàng đa dạng về loại hình, quan hệ sở hữu; đa dạng về qui mô: có các ngân hàng đủ mạnh để có thể cạnh tranh trong khu vực và quốc tế, có các ngân hàng làm trụ cột cho cả hệ thống ngân hàng trong nước, có các ngân hàng có qui mô vừa và nhỏ hoạt động trong những phân khúc thị trường khác nhau; (iv) trong quá trình cơ cấu lại, không để xảy ra đổ vỡ ngân hàng, rối loạn tài chính và mất an toàn hoạt động ngân hàng ngoài tầm kiểm soát

của Chính phủ và Ngân hàng Nhà nước, hạn chế tới mức thấp nhất tổn thất, chi phí xử lý những vấn đề của hệ thống các tổ chức tín dụng.

Quá trình cơ cấu lại hệ thống tổ chức tín dụng được thực hiện qua các giai đoạn: (1) Bảo đảm khả năng chi trả của từng tổ chức tín dụng và của cả hệ thống; (2) Cơ cấu lại tổ chức tín dụng yếu kém theo phương án được duyệt; (3) Bán, sáp nhập, hợp nhất tổ chức tín dụng. Trong quá trình đó Ngân hàng Nhà nước cũng thực hiện các giải pháp hỗ trợ cơ cấu lại các tổ chức tín dụng như: Đổi mới và hoàn thiện các quy định về an toàn hoạt động ngân hàng và hệ thống kế toán của các tổ chức tín dụng phù hợp hơn với thông lệ, chuẩn mực quốc tế; Tiếp tục đổi mới và nâng cao hiệu quả thanh tra, giám sát ngân hàng; Phối hợp đồng bộ quá trình cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng với cơ cấu lại hệ thống doanh nghiệp, đặc biệt trong vấn đề xử lý tài chính, nợ giữa tổ chức tín dụng và doanh nghiệp.

Hiện nay, Ngân hàng Nhà nước đang tập trung giám sát chặt chẽ hoạt động của các ngân hàng yếu kém và xây dựng phương án xử lý đối với từng ngân hàng này; chỉ đạo các ngân hàng thương mại nhà nước và ngân hàng thương mại cổ phần lớn hỗ trợ các ngân hàng này trong việc đảm bảo thanh khoản và xây dựng phương án tái cấu trúc. Những bước đi đầu tiên của quá trình tái cấu trúc hệ thống ngân hàng đang được ngành Ngân hàng triển khai thận trọng và đảm bảo an toàn.

2. Về công tác quản lý, thanh tra, giám sát các tổ chức tín dụng và xử lý các tổ chức, cá nhân vi phạm:

2.1. Về công tác quản lý, thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm nói chung:

Công tác thanh tra, giám sát các ngân hàng luôn được Ngân hàng Nhà nước thực hiện nghiêm túc và thường xuyên theo các chương trình, kế hoạch hàng năm và được các tổ chức tín dụng tuân thủ nghiêm túc. Tuy nhiên, vẫn có một số cán bộ, nhân viên ngân hàng lạm dụng chức vụ, tín nhiệm và sự sơ hở trong quy định, quy trình nội bộ của tổ chức tín dụng để chiếm dụng số tiền rất lớn, gây hình ảnh xấu cho hệ thống ngân hàng và tạo sự bất bình trong dư luận công chúng. Để hạn chế tình trạng này, Ngân hàng Nhà nước đã yêu cầu các tổ chức tín dụng thực hiện nghiêm một số biện pháp sau:

- Hoàn thiện các quy định, quy trình nội bộ của tổ chức tín dụng nhằm giảm thiểu những sơ hở và hạn chế rủi ro trong hoạt động; Tăng cường hoạt động kiểm tra, kiểm soát và kiểm toán nội bộ trong từng tổ chức tín dụng.

- Tăng cường phổ biến, giáo dục pháp luật và đạo đức nghề nghiệp của cán bộ, nhân viên ngân hàng, đặc biệt là cán bộ lãnh đạo, quản lý và cán bộ giữ vị trí quan trọng trong các tổ chức tín dụng. Tuy nhiên, đây không chỉ là yêu cầu riêng đối với ngành Ngân hàng mà là yêu cầu chung đối với toàn xã hội, cần có sự tham gia của toàn dân về quản lý, giáo dục đạo đức con người, trong đó có đạo đức nghề nghiệp của cán bộ, nhân viên ngân hàng.

Bên cạnh đó, Ngân hàng Nhà nước cũng từng bước nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát để kịp thời cảnh báo, phát hiện các sai

phạm của các tổ chức tín dụng và xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật, trong đó có cả hình thức đình chỉ, cách chức, buộc thôi việc đối với cán bộ lãnh đạo, quản lý tổ chức tín dụng. Trường hợp phát hiện có dấu hiệu lừa đảo và vi phạm nghiêm trọng quy định của pháp luật, Ngân hàng Nhà nước sẽ phối hợp với Cơ quan pháp luật để xử lý hình sự.

Hiện nay, Ngân hàng Nhà nước đang phối hợp với Cơ quan công an điều tra, xác minh, làm rõ một số vụ việc lừa đảo, chiếm đoạt tài sản liên quan đến cán bộ ngân hàng để xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật.

2.2. Về xử lý vi phạm qui định trần lãi suất huy động:

Để ổn định và tiến tới giảm dần mặt bằng lãi suất cho vay, Ngân hàng Nhà nước đã sử dụng đồng bộ, quyết liệt nhiều giải pháp nhằm kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc chấp hành các quy định của pháp luật về trần lãi suất huy động. Nhìn chung, các tổ chức tín dụng đã chấp hành khá nghiêm túc quy định của Ngân hàng Nhà nước. Tuy nhiên, vẫn còn một số tổ chức, cá nhân vi phạm quy định này, gây ảnh hưởng đến sự ổn định, lành mạnh của hệ thống ngân hàng và tính nghiêm minh của pháp luật.

Theo quy định tại Chỉ thị số 02/CT-NHNN ngày 07/9/2011 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước, việc xử lý đối với những hành vi vi phạm quy định về trần lãi suất huy động được quy định cụ thể như sau: (i) Đình chỉ, miễn nhiệm chức vụ trong thời hạn 03 năm đối với người quản lý, người điều hành tổ chức tín dụng vi phạm quy định trần lãi suất huy động; (ii) Hạn chế hoặc tạm đình chỉ hoạt động huy động và cho vay của đơn vị vi phạm thuộc tổ chức tín dụng và hạn chế mở rộng phạm vi, quy mô, địa bàn hoạt động trong thời hạn 01 năm đối với tổ chức tín dụng có đơn vị vi phạm. Đồng thời, Ngân hàng Nhà nước cũng yêu cầu các tổ chức tín dụng tự kiểm tra, phát hiện và xử lý nghiêm người đứng đầu các đơn vị của tổ chức tín dụng để xảy ra vi phạm; chủ động phát hiện và báo cáo Ngân hàng Nhà nước những tổ chức tín dụng vi phạm.

Trong thời gian qua, Ngân hàng Nhà nước đã phối hợp với các cơ quan chức năng phát hiện và xử lý nghiêm 2 trường hợp vi phạm trần lãi suất huy động của Ngân hàng TMCP Phát triển Nhà thành phố Hồ Chí Minh (HD Bank) và Ngân hàng TMCP Đông Á - Chi nhánh Tây Ninh theo đúng quy định tại Chỉ thị 02/CT-NHNN. Trong đó, Ngân hàng Nhà nước đã:

- Cảnh cáo đối với tập thể và một số cá nhân Hội đồng quản trị, Ban Kiểm soát, Ban điều hành của HD Bank. Yêu cầu HD Bank cách chức, buộc thôi việc 1 Phó Tổng Giám đốc và hơn 10 cán bộ, nhân viên của ngân hàng này.

- Yêu cầu Ngân hàng Đông Á cách chức và không bố trí chức vụ quản lý đối với Giám đốc chi nhánh Tây Ninh trong thời hạn 03 năm và buộc thôi việc 01 cán bộ kế toán của chi nhánh này.

Ngân hàng Nhà nước cam kết sẽ xử lý nghiêm các hành vi vi phạm trần lãi suất huy động của tổ chức tín dụng và mong muốn nhận được sự hỗ trợ của toàn xã hội trong việc phát hiện và tố giác các hành vi vi phạm trần lãi suất huy động

của các tổ chức, cá nhân trong ngành Ngân hàng, góp phần lập lại trật tự, kỷ cương trong việc chấp hành các quy định về tiền tệ và hoạt động ngân hàng.

3. Về giải pháp bảo đảm vốn cho sản xuất kinh doanh tiếp tục phát triển với mức lãi suất hợp lý.

3.1. Những giải pháp đã triển khai:

Trong bối cảnh lạm phát tăng cao, hoạt động sản xuất kinh doanh gặp khó khăn và tiềm ẩn nguy cơ mất ổn định kinh tế vĩ mô, Ngân hàng Nhà nước đã thực hiện một số giải pháp nhằm tập trung vốn cho vay lĩnh vực sản xuất – kinh doanh với lãi suất hợp lý, như:

- Yêu cầu các tổ chức tín dụng giảm tỷ trọng cho vay đối với lĩnh vực phi sản xuất, tập trung ưu tiên vốn cho lĩnh vực sản xuất, khu vực nông nghiệp, nông thôn, xuất khẩu, công nghiệp hỗ trợ, doanh nghiệp nhỏ và vừa. Chỉ đạo các tổ chức tín dụng, nhất là các ngân hàng thương mại nhà nước tiết kiệm chi phí, giảm lợi nhuận để giảm mặt bằng lãi suất cho vay VND đối với lĩnh vực sản xuất, kinh doanh, góp phần tháo gỡ khó khăn cho các doanh nghiệp sản xuất kinh doanh.

- Quy định tỷ lệ dự trữ bắt buộc bằng VND đối với các tổ chức tín dụng có cho vay nông nghiệp nông thôn ở mức thấp hơn so với các tổ chức tín dụng khác, ưu tiên về thời hạn và nguồn vốn cho vay tái cấp vốn đối với các tổ chức tín dụng để cho vay lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn, qua đó hỗ trợ vốn để tạo điều kiện cho các tổ chức tín dụng cho vay nông nghiệp, nông thôn với mức lãi suất hợp lý.

- Chấm dứt tình trạng vi phạm quy định trần lãi suất huy động của các tổ chức tín dụng để ổn định lãi suất đầu vào. Khơi thông dòng vốn trên thị trường và can thiệp để duy trì mặt bằng lãi suất liên ngân hàng ở mức hợp lý. Tiếp tục hỗ trợ vốn cho các tổ chức tín dụng với kỳ hạn dài từ 3-6 tháng.

- Loại trừ một số nhu cầu vốn khi tính tỷ trọng dư nợ phi sản xuất, như các nhu cầu vay vốn phục vụ nhu cầu thiết yếu của người dân mua nhà để ở, xây dựng nhà cho người thu nhập thấp, công nhân lao động thuộc các chính sách an sinh xã hội của Chính phủ và các công trình sắp hoàn thành.

Kết quả cho thấy, trong 10 tháng đầu năm tín dụng đối với lĩnh vực sản xuất tăng 15,7% chiếm tỷ trọng 85% so với tổng dư nợ tín dụng; tín dụng đối với lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn tăng 24%, tín dụng xuất khẩu tăng 58%. Từ tháng 9 đến nay, nhiều tổ chức tín dụng đã giảm lãi suất cho vay đối với lĩnh vực sản xuất kinh doanh thông thường xuống còn 17-19%, trong đó lãi suất cho vay đối với lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn, xuất khẩu, doanh nghiệp nhỏ và vừa ở mức 15-18% năm, cá biệt có trường hợp doanh nghiệp vay vốn nhằm khắc phục hậu quả bão lụt hoặc doanh nghiệp xuất khẩu cam kết bán ngoại tệ cho tổ chức tín dụng được vay vốn với mức lãi suất 13,5-14,5%/năm. Tuy nhiên, một số doanh nghiệp do yếu kém về khả năng tài chính, dự án đầu tư không khả thi, tính minh bạch về tài chính chưa cao nên khó tiếp cận nguồn vốn vay ngân hàng.

3.2. Định hướng trong thời gian tới:

Trong thời gian tới, Ngân hàng Nhà nước tiếp tục thực hiện chính sách tiền tệ chặt chẽ, thận trọng và linh hoạt phù hợp với diễn biến thị trường tiền tệ và kinh tế vĩ mô nhằm kiểm soát tốc độ tăng trưởng dư nợ tín dụng và tập trung vốn cho lĩnh vực sản xuất – kinh doanh ở mức hợp lý. Cụ thể:

- Tiếp tục yêu cầu các tổ chức tín dụng tập trung vốn cho các lĩnh vực nông nghiệp nông thôn, xuất khẩu, công nghiệp hỗ trợ, doanh nghiệp nhỏ và vừa. Trường hợp tổ chức tín dụng gặp khó khăn trong cân đối vốn để tập trung vốn đối với các lĩnh vực này, Ngân hàng Nhà nước sẽ xem xét tái cấp vốn, đảm bảo tín dụng cả năm 2011 tăng trưởng khoảng 12%, tạo đà cho tăng trưởng tín dụng ở mức khoảng 15-17% trong năm 2012. Những tổ chức tín dụng mở rộng tín dụng đối với các lĩnh vực này làm tốc độ tăng trưởng dư nợ tín dụng cả năm 2011 vượt 20% sẽ được Ngân hàng Nhà nước xem xét, giải quyết.

- Giữ ổn định các mức lãi suất điều hành của Ngân hàng Nhà nước và chỉ đạo các tổ chức tín dụng tiếp tục giảm dần lãi suất cho vay nhất là đối với lĩnh vực sản xuất, nông nghiệp nông thôn, xuất khẩu, công nghiệp hỗ trợ, doanh nghiệp nhỏ và vừa. Nếu lạm phát tiếp tục có xu hướng giảm dần và ổn định, Ngân hàng Nhà nước sẽ xem xét điều chỉnh giảm các mức lãi suất điều hành của Ngân hàng Nhà nước và trần lãi suất huy động để tạo điều kiện cho các tổ chức tín dụng giảm dần lãi suất cho vay.

Thống đốc Ngân hàng Nhà nước xin báo cáo, giải trình trước Quốc hội.

THỐNG ĐỐC

Nơi nhận:
- Thủ tướng Chính phủ (để báo cáo);
- Văn phòng Quốc hội (650 bản);
- Văn phòng Chính phủ (5 bản);
- Ban lãnh đạo NHNN;
- Lưu VP NHNN (TH, TK, HC).

NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM

NGUYỄN VĂN BÌNH